

yüzey rüzgârları hakkında bilgi edinilmesinde radar kullanılması, büyük yararlar sağlayacaktır. Ancak, güvenilir şekilde rüzgâr yönünü gösteren haritaların, radar gözlemleri ile elde edilmesi olağanı da yoktur.

Özetle denilebilir ki: Bir kasırganın iç özelliği, genişliği, yönü ve hareketi hakkında, tek taraflı yapılan gözlemlerle, kesin sonuçlara ulaşmak zordur. Bütün olanaklardan yararlanılarak, çeşitli gözlemleri değerlendirmek gerekmektedir.

Bu konuda son çalışmalar öncelikle, rüzgâr hızı ve deniz dalga yüksekliği ile Okyanusta dağılan radyo-elektrik dalgaları arasındaki ilgileri araştırmaya yöneltilmiştir.

Okyanus yüzey rüzgârı gözlemleri için, böyle bir Radar Sistemi'nin, günde 24 saat sürekli çalışması ve bakımı için 20 personele gereksinme vardır. Sistemin maliyeti ise, kasırga gözetleyen bir uçağın maliyetinden fazla olmayıp, yaklaşık 5 milyon dolardır.

GÖZLERİMİZ ÖNÜNDE OLUŞAN BİR YILDIZ SİSTEMİ

İlk kez olarak astronomlar, bir yıldızın ve arkasından gelen gezegenlerin doğuşlarını izlemek olanağını buldular. Olay dünyadan 10.000 ışık yılı uzakta meydana geliyordu, Kuğu takım yıldızında.

Oluşmakta olan yıldızın 40 yıldan beri farkına varılmıştı. Fakat onu çeviren perdeyi delmek ve iç yapısını anlamak için kızılötesi (infraruj) ışıklarıyla çalışan teleskopların yapılmasını beklemek gerekmişti.

Bu yıldız ışık saçan bir plâk (disk) şeklinde görülmüştü, güneşten on kat daha büyük ve otuz kat daha ağır. Merkezde küçük bir yıldız kuvvetli bir şekilde parlıyordu; o çok gençti; yaşı bin yıldan azdı. Gerçekten parlaklığı her ay yüzde bir oranında azalıyordu. Bu olayı açıklayabilmek için astronomlar çekimin etkisi altında plâğı (diski) birleştiren bir kısım gazın devamlı olarak merkezsel yıldızın üzerine düşmüş olacağını düşünmektedirler. Öte vandan da plâğın yüz yıldan fazla varlığını sürüp götürmeyeceğini tahmin etmektedirler. Yıldızın kendisine gelince, onun yalnız yüz milyon yıl yaşama umudu olacaktır ki, bu da güneşimizden 100 kez daha azdır.

Bu gözlem, bizim kendi güneş sistemimizin kökenini anlamaya çalışan astronomlar için çok büyük bir önem taşımaktadır. Gerçekten bunun için onlar birbirinden çok farklı iki yöntem ortaya atmışlardır. Herşeyden önce komşu gezegenleri analize ederek onların zamanı ve 4,6 milyar yıl içinde neler olduğunu hayallerinde canlandırma-ya çalışmaktadırlar. Fakat kuramlarının mantıklı olduğunu doğrulayabilmek için, amaçları aynı süreci evrenin başka yerlerinde de gözlemek

olmaktadır. Bunun içindir ki, ikinci yöntem, oluş halinde bulunan bir gezegen sistemini bulmak için uzayı taramak olacaktır.

Birinci yöntem sayesinde astronomlar kesin olarak yıldızların, kendilerini sıkıştıran bulutların içinde doğdukları kanısına vardılar; bu onların ardarda birçok gözledikleri bir olaydı. Böylece örneğin 1954'te Amerikalı bir astronom Orion bulutsu'sunda (gaz ve tozdan oluşmuş evren bulutu) yedi yıldızdan meydana gelen bir grubun fotoğrafını aldı, bu bulutsu muazzam bir hidrojen bulutu idi ve orada birkaç yıl önce yalnız beş yıldız vardı.

Fakat astronomlar aynı zamanda gaz bulutunun, kasılma ve büzülmesi sayesinde, bir plâk şeklini alacağını düşünüyorlar ve yıldızın doğumundan sonra geri kalan maddelerin de kendi hesaplarına yoğunlaşarak gezegenleri oluşturdıklarını sanıyorlar. Fakat böyle bir plâk hiç bir zaman gözlenemedi.

Kuğu takım yıldızındaki parlak plâğın gözlemi kuramda bir boşluğu doldurdu.

Bu plâğın bir gezegenler sisteminin doğuşunu sağlayıp sağlamayacağını söylemek için zaman daha çok erkendir, şu anda bunu doğrulayabilecek hiç bir şey yoktur. Astronomlar olayların gidişini beklemektedirler. Buna rağmen tamamıyla bizim güneşimizin oluşumuna benzeyen uzaysal bir olayla karşılaşacağımız pratik bakımdan kesin sayılmaktadır, böyle bir olayın ilân edilmesi herhalde birkaç on bin yıl daha sürecektir.

SCIENCE ET Avenir'den